

اظهار نظر کارشناسی درباره:
**«لایحه تمدید مدت اجرای آزمایشی قانون استخدام
 نیروی انتظامی جمهوری اسلامی ایران»**

پس از تشکیل نیروی انتظامی جمهوری اسلامی ایران در سال ۱۳۶۹، قانون «مقررات استخدامی نیروی انتظامی جمهوری اسلامی ایران» در ۱۳۷۴/۴/۲۷ به تصویب مجلس شورای اسلامی رسید تا به مدت پنج سال به صورت آزمایشی اجرا شود. این قانون در سال ۱۳۷۹ نیز به مدت ۶ ماه تمدید شد. سپس قانون «استخدام نیروی انتظامی جمهوری اسلامی ایران» در مورخه ۱۳۸۲/۱۲/۲۰ به تصویب مجلس شورای اسلامی رسید تا به مدت ۱۰ سال به صورت آزمایشی به اجرا درآید. لایحه اصلاحی قانون مزبور نیز در مورخه ۱۳۹۰/۶/۸ تصویب گردید و به تأیید شورای نگهبان رسید. با گذشت ۱۰ سال از اجرای آزمایشی این قانون، در ۱۳۹۲/۴/۲۵ لایحه تمدید آن به مدت ۲ سال به مجلس ارائه شد و مجلس در جلسه علنی ۱۳۹۳/۶/۵ آن را تصویب و در تاریخ ۱۳۹۳/۶/۱۹ به تأیید شورای نگهبان رسید. اکنون پس از سپری شدن این زمان مجدداً لایحه تمدید مدت اجرای آزمایشی آن به مدت یک سال در تاریخ ۱۳۹۵/۱/۲۸ به مجلس تقدیم شده است. دلیل توجیهی برای این امر به پایان رسیدن مدت اجرای آزمایشی آن و در نتیجه امکان ایجاد خلأ قانونی در این زمینه عنوان شده است. بر همین اساس ذکر نکاتی در این زمینه لازم به نظر می‌رسد:

۱. با گذشت بیش از بیست سال از نخستین قانون نیروی انتظامی جهت استخدام در این نهاد تحت عنوان قانون «مقررات استخدامی نیروی انتظامی جمهوری اسلامی ایران» و همچنین ۱۳ سال از قانون «استخدام نیروی انتظامی جمهوری اسلامی ایران» متأسفانه هنوز این قانون دائمی نشده است. در صورتی که در تبصره قانون «تمدید مدت اجرای آزمایشی قانون استخدام نیروی انتظامی» مصوب مورخه ۱۳۹۳/۶/۵ بیان شده که: «دولت موظف است برای دائمی شدن قانون استخدام نیروی انتظامی جمهوری اسلامی ایران، اقدامات قانونی لازم را ظرف مدت یک سال از تاریخ تصویب به عمل آورد». اما با وجود این به نظر می‌رسد وجود کاستی‌ها و عدم دستیابی به یک قانون جامع و کامل باعث شده تا همچنان روند اجرای آزمایشی آن تداوم داشته باشد. این در حالی است که بیش از دو دهه فرصت کافی برای شناسایی کاستی‌ها و نقاط ضعف وجود داشته و ناجا می‌توانست با اصلاح قانون مذکور اقدامات لازم را برای دائمی کردن این قانون با همکاری مجلس شورای اسلامی انجام دهد.

۲. یکی از ویژگی‌های ذاتی قانون، استمرار آن است که این امر در زمینه قانون استخدامی نیروی انتظامی صورت نگرفته است. برای مثال در مورخ ۱۳۷۹/۴/۲۸ «قانون مقررات استخدامی نیروی انتظامی جمهوری اسلامی، مصوب ۱۳۷۴» به مدت ۶ ماه دیگر تمدید شد، اما بعد از آن تا ۱۳۸۲/۱۲/۲۰ که «قانون

مخصوص صحن علنی

مشخصات لایحه

دوره دهم - سال اول

شماره ثبت:

۱۱۶

شماره چاپ:

۳۸۱

تاریخ چاپ:

۱۳۹۵/۱۰/۶

معاونت پژوهش‌های

سیاسی - حقوقی

دفاتر: مطالعات

سیاسی

مطالعات حقوقی

مشخصات گزارش

شماره مسلسل:

۲۶۰۱۵۱۵۷-۱

تاریخ انتشار:

۱۳۹۵/۱۱/۱۱

استخدام نیروی انتظامی جمهوری اسلامی ایران» به صورت آزمایشی برای ۱۰ سال به تصویب رسید در صورت عدم دستور مقام معظم رهبری (مدظله العالی) مبنی بر عمل طبق قانون مصوب ۱۳۷۴، خلأ قانونی در این زمینه به وجود می‌آمد. همچنین پس از گذشت ۱۰ سال از این قانون می‌بایست دائمی شدن و یا تمدید آن در این تاریخ انجام می‌پذیرفت، اما تمدید آن در ۱۳۹۳/۶/۱۹ توسط مجلس تصویب و در ۱۳۹۳/۷/۲ توسط رئیس‌جمهور ابلاغ شده است. هم‌اکنون نیز بعد از گذشت بیش از ۱۰ ماه از ۱۳۹۴/۱۲/۲۰ لایحه تمدید مجدد آن در دستور کار مجلس شورای اسلامی قرار گرفته است.

۳. هدف از تشکیل نیروی انتظامی، استقرار نظم و امنیت در قلمرو ملی جمهوری اسلامی ایران است از این رو با توجه به جایگاه مهم ناجا، وجود ضعف‌هایی در قانون استخدامی آن ممکن است در کوتاه‌مدت این نهاد مهم را با مشکلات اندکی مواجه سازد، اما در بلندمدت چالش‌های جدی در انجام وظایف گسترده آن شکل خواهد گرفت و در نتیجه تهدیدی برای حفظ و ارتقای نظم و امنیت کشور به‌شمار می‌رود.

۴. با توجه به گذشت زمان معتنا به از زمان تصویب قانون و نیز تکلیف قانونی مقرر در تبصره قانون تمدید مدت اجرای آزمایشی قانون استخدامی نیروی انتظامی جمهوری اسلامی ایران در سال ۱۳۹۳، احتمالاً با بررسی‌ها و آسیب‌شناسی‌های صورت گرفته، کاستی‌ها و نواقص احتمالی این قانون طی سال‌های اخیر مشخص شده است و بنابراین ضروری است با اصلاح و رفع ایرادات قانون مزبور به صورت دائمی تصویب شود.

نتیجه‌گیری و پیشنهاد

با توجه به اینکه از ابتدای تأسیس نیروی انتظامی تاکنون دو قانون به صورت آزمایشی تصویب و هر کدام یک بار تمدید شده‌اند و هم‌اکنون برای بار دوم درخواست تمدید «قانون استخدام نیروی انتظامی جمهوری اسلامی ایران» ارائه شده است، پیشنهاد می‌شود مجلس شورای اسلامی دولت را ملزم به انجام سریع اصلاحات و در نتیجه دائمی کردن آن نماید. در صورتی که در مدت زمان تعیین شده توسط مجلس شورای اسلامی این امر تحقق نیافت مجلس می‌تواند اقدام به تصویب دائمی آن نموده و دولت جهت رفع ضعف‌های احتمالی آن در آینده لایحه اصلاحی ارائه دهد.

شایان ذکر است در صورت تصویب نهایی گزارش کمیسیون مشترک (کمیسیون‌های اجتماعی، امنیت ملی و سیاست خارجی و برنامه و بودجه و محاسبات) مبنی بر تمدید این قانون به مدت یک سال از تاریخ انقضای آن (۱۳۹۴/۱۲/۲۰) الی (۱۳۹۵/۱۲/۲۰)، کمتر از دو ماه دیگر مدت زمان اجرای این قانون به پایان خواهد رسید و مجدداً در این زمینه خلأ قانونی شکل خواهد گرفت. از این رو پیشنهاد می‌شود که این قانون به مدت دو سال از تاریخ انقضای آن (۱۳۹۴/۱۲/۲۰) الی (۱۳۹۶/۱۲/۲۰) تمدید گردد تا فرصت لازم برای ارائه لایحه دائمی قانون استخدامی نیروی انتظامی توسط دولت و تصویب آن در مجلس شورای اسلام فراهم گردد.

در نهایت از آنجا که تمدید مکرر قوانین آزمایشی به امری عادی تبدیل گردیده و این امر مانع از دائمی شدن قوانین آزمایشی و پایش بازخورد آنها در نظام حقوقی شده و نیز حسب اینکه ابزارهای نظارتی مجلس شورای اسلامی در الزام دولت به تعیین تکلیف جهت دائمی کردن قوانین آزمایشی از کارآمدی لازم برخوردار نیست، پیشنهاد می‌گردد که از ضمانت اجراهای مؤثر، به منظور الزام دولت به ارائه لایحه دائمی تمسک جست.